

Przykłady problemów NP-zupełnych

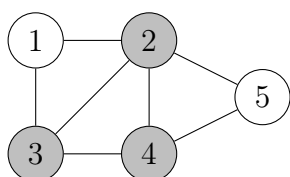
W czasie poprzedniego wykładu poznaliśmy dwa ważne problemy NP-zupełne SAT oraz 3SAT związane ze spełnialnością formuł logicznych. W czasie dzisiejszego wykładu wykorzystamy je do wykazania NP-zupełności kilku innych ciekawych problemów obliczeniowych.

Przypomnijmy, problem nazywamy NP-zupełnym jeśli należy do klasy NP oraz każdy inny problem z klasy NP redukuje się do niego w czasie wielomianowym. Dowodząc NP-zupełności nowego problemu wystarczy więc wykazać, że dowolny znany już problem NP-zupełny redukuje się do niego w czasie wielomianowym.

Problem pokrycia wierzchołkowego

Niech G będzie grafem nieskierowanym. Podzbiór S jego wierzchołków nazywamy pokryciem wierzchołkowym G , jeśli każda krawędź G ma co najmniej jeden koniec w zbiorze S . Przykładowo, dla grafu umieszczonego na rysunku pokryciem wierzchołkowym może być zbiór $S = \{2, 3, 4\}$.

Problem pokrycia wierzchołkowego polega na rozstrzygnięciu czy graf posiada pokrycie wierzchołkowe ustalonego rozmiaru.

$$\text{VERTEX-COVER} = \left\{ (G, k) : G \text{ ma pokrycie wierzchołkowe rozmiaru } k \right\}.$$

Twierdzenie 13.1

Problem VERTEX-COVER jest NP-zupełny.

Dowód**(1) VERTEX-COVER $\in$ NP**

Dla dowolnego podzbioru S składającego się z k wierzchołków grafu G deterministyczna maszyna Turinga jest w stanie w czasie wielomianowym zweryfikować, czy jest on pokryciem wierzchołkowym G .

(2) VERTEX-COVER jest NP-zupełny

Pokażemy redukcję problemu 3SAT do problemu VERTEX-COVER działającą w czasie wielomianowym. W tym celu dla dowolnej formuły logicznej ϕ w postaci 3CNF zbudujemy graf G oraz wyznaczymy liczbę k w taki sposób, że formuła ϕ będzie spełnialna wtedy i tylko wtedy, gdy graf G będzie miał pokrycie wierzchołkowe rozmiaru k .

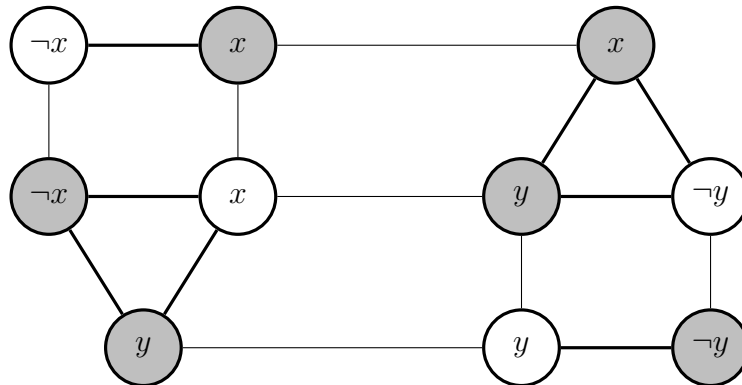
Niech ϕ będzie formułą logiczną w postaci 3CNF składającą się z m zmiennych oraz l klauzul. Odpowiadający jej graf G konstruujemy według następującego schematu:

- Dla każdej zmiennej x występującej w ϕ tworzymy *podgraf zmiennej* składający się z dwóch wierzchołków etykietowanych x oraz $\neg x$ połączonych krawędzią.
- Dla każdej klauzuli $(x \vee y \vee z)$ tworzymy *podgraf klauzuli* składający się z trzech wierzchołków z etykietami odpowiadającymi występującym w niej literalom połączonych krawędziami każdy z każdym.
- Każdy wierzchołek v występujący w podgrafie klauzuli łączymy z wierzchołkiem v' w podgrafie zmiennej o identycznej etykiecie.

Tak skonstruowany graf G ma $2m + 3l$ wierzchołków. Ustalamy rozmiar pokrycia wierzchołkowego na $k = m + 2l$.

Przykład 13.1

Niech $\phi = (x \vee y \vee \neg x) \wedge (x \vee y \vee \neg y)$. Rozważana formuła przyjmuje wartość *true* dla wartościowania $(x = \text{true}, y = \text{false})$, a zatem jest spełnialna. Odpowiadający jej graf nieskierowany z zaznaczonym pokryciem wierzchołkowym rozmiaru $2 + 2 \cdot 2 = 6$ znajduje się na rysunku poniżej. Podgrafy zmiennych oraz klauzul zostały wyróżnione grubszymi liniami.

Musimy teraz udowodnić, że graf G skonstruowany dla formuły ϕ według schematu opisanego powyżej ma pokrycie wierzchołkowe rozmiaru $k = m + 2l$ wtedy i tylko wtedy, gdy formuła ϕ jest spełnialna.

$\Rightarrow$:

Założmy, że formuła ϕ jest spełnialna. Pokrycie wierzchołkowe S rozmiaru $k = m + 2l$ w grafie G konstruujemy następująco:

- Z każdego podgrafu zmiennej do S wybieramy wierzchołek odpowiadający literalowi mającemu wartość *true*.
- Z każdego podgrafu klauzuli wybieramy jeden literal mający wartość *true* i dodajemy do S pozostałe 2 wierzchołki.

Zauważmy, że skonstruowaliśmy podzbiór S rozmiaru $k = m + 2l$ zbioru wszystkich wierzchołków G o następujących własnościach:

- Każda krawędź należąca do podgrafu zmiennej jest pokryta.
- Każda krawędź należąca do podgrafu klauzuli jest pokryta.
- Każda krawędź łącząca podgraf klauzuli z podgrafem zmiennej jest pokryta przez wierzchołek z wartością *true* z podgrafu zmiennej lub jeden z dwóch pozostałych wierzchołków z podgrafu klauzuli.

Zatem S jest pokryciem wierzchołkowym grafu G o rozmiarze $k = m + 2l$.

$\Leftarrow$:

Założmy, że zbiór S jest pokryciem wierzchołkowym grafu G o rozmiarze $k = m + 2l$. Wówczas zbiór S musi zawierać po jednym wierzchołku z każdego podgrafu zmiennej oraz po dwa wierzchołki z każdego podgrafu klauzuli – razem $m + 2l$ wierzchołków. Wartościowanie formuły ϕ otrzymujemy przypisując wartość *true* wszystkim wierzchołkom wybranym z podgrafów zmiennej. Dzięki temu co najmniej jeden literal w każdej klauzuli jest prawdziwy, a zatem cała formuła również jest prawdziwa.

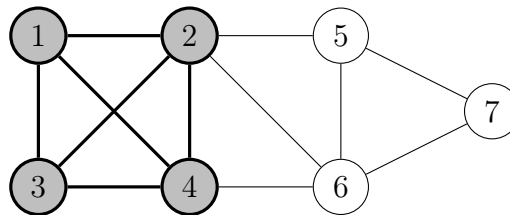
Pozostało nam jeszcze oszacować złożoność obliczeniową rozważanej redukcji. Dla formuły ϕ składającej się z m zmiennych oraz l klauzul tworzymy graf składający się z $2m+3l$ wierzchołków oraz $6m+l$ krawędzi. Konstrukcja grafu może więc być wykonana w czasie $O(n^2)$, gdzie n jest długością formuły ϕ . ■

Problem kliki

Kliką w grafie nieskierowanym nazywamy podgraf, w którym każde dwa wierzchołki połączone są krawędzią. Klikę rozmiaru k nazywamy k -kliką. Problem kliki polega na rozstrzygnięciu, czy graf nieskierowany G zawiera klikę danego rozmiaru.

$$\text{CLIQUE} = \left\{ (G, k) : G \text{ zawiera klikę rozmiaru } k \right\}.$$

Na poniższym rysunku zaznaczona została 4-klika w grafie nieskierowanym.

Twierdzenie 13.2

Problem CLIQUE jest NP-zupełny.

Dowód

(1) CLIQUE $\in$ NP

Dla podanego grafu G niedeterministyczna maszyna Turinga potrafi w czasie wielomianowym wybrać zbiór S składający się z k wierzchołków i rozstrzygnąć czy jest on kliką rozmiaru k . Podobnie, deterministyczna maszyna Turinga potrafi zweryfikować w czasie wielomianowym, czy wybrany zbiór S jest k -kliką w grafie G .

(2) CLIQUE jest NP-zupełny

Pokażemy redukcję w czasie wielomianowym problemu 3SAT do problemu CLIQUE. Dla formuły logicznej ϕ skonstruujemy graf G , który będzie zawierał k -klikę wtedy i tylko wtedy, gdy formuła ϕ jest spełnialna.

Niech ϕ będzie formułą logiczną składającą się z k klauzul:

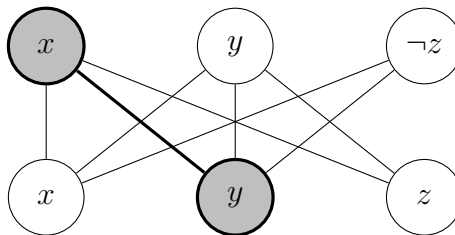
$$\phi = (x_1 \vee y_1 \vee z_1) \wedge \dots \wedge (x_k \vee y_k \vee z_k).$$

Odpowiadający jej graf G konstruujemy według następującego schematu:

- Tworzymy $3k$ wierzchołków etykietowanych wystąpieniami wszystkich literałów w formule ϕ .
- Grupujemy wierzchołki trójkami odpowiadającymi klauzulom ϕ .
- Każdy wierzchołek grafu G o etykiecie x łączymy krawędzią ze wszystkimi pozostałymi poza wierzchołkami należącymi do tej samej trójki oraz wierzchołkami etykietowanymi $\neg x$.

Przykład 13.2

Niech $\phi = (x \vee y \vee \neg z) \wedge (x \vee y \vee z)$. Rozważana formuła jest prawdziwa dla wartościowania $x = \text{true}, y = \text{true}, z = \text{false}$, a zatem jest spełnialna. Odpowiadający jej graf znajduje się na poniższym rysunku.

Pogrubiczonymi liniami zaznaczone zostały wierzchołki 2-kliki. Literały, których prawdziwość gwarantuje prawdziwość całej formuły ϕ , zostały wyróżnione kolorem.

Musimy teraz udowodnić, że w grafie G skonstruowanym dla formuły ϕ według schematu opisanego powyżej istnieje k -klika wtedy i tylko wtedy, gdy formuła ϕ jest spełnialna.

$\Leftarrow$:

Założmy, że formuła ϕ jest spełnialna. Istnieje zatem wartościowanie, dla którego co najmniej jeden literał z każdej klauzuli ma wartość *true*. Z każdej trójki wierzchołków G odpowiadającej klauzuli formuły ϕ wybieramy dowolny wierzchołek etykietowany literałem mającym wartość *true*. Otrzymaliśmy zbiór S składający się z k wierzchołków. Zauważmy, że żadna para wierzchołków ze zbioru S nie należy do tej samej trójki. Ponadto, ponieważ wszystkie wybrane literały mają wartość *true*, żadna para wierzchołków ze

zbioru S nie ma etykiet przeciwnych. Zatem, z konstrukcji grafu G , każda para wierzchołków ze zbioru S jest połączona krawędzią. Zbiór S jest więc k -kliką w grafie G .

$\implies$:

Założmy, że w grafie G istnieje zbiór wierzchołków S tworzący k -klikę. Z konstrukcji G wynika, że żadna para wierzchołków ze zbioru S nie należy do tej samej trójki wierzchołków, a tym samym do odpowiadającej jej klauzuli formuły ϕ . Ponadto, żadna para wierzchołków ze zbioru S nie może mieć etykiet przeciwnych. Przypisując wartość *true* literalom będącym etykietami wierzchołków wybranych do S zapewniamy, że w każdej klauzuli formuły ϕ dokładnie jeden literal jest prawdziwy. Otrzymujemy więc wartościowanie spełniające formułę ϕ .

Pozostało nam oszacowanie złożoności obliczeniowej opisanej redukcji. Dla formuły ϕ zawierającej n literalów tworzymy graf składający się z n wierzchołków oraz $O(n^2)$ krawędzi. Zatem rozważana redukcja ma złożoność czasową rzędu $O(n^2)$. ■

Problem sumy podzbioru

Problem sumy podzbioru polega na rozstrzygnięciu, czy dla danego multizbioru liczb naturalnych $S = \{x_1, x_2, \dots, x_n\}$ oraz ustalonej liczby naturalnej k istnieje podzbiór $Y \subseteq S$, którego elementy sumują się do k .

$$\text{SUBSET-SUM} = \{(S, k) : S = \{x_1, \dots, x_n\} \text{ t.ż. } \exists Y = \{y_1, \dots, y_m\} \sum y_i = k\}.$$

Przykład 13.3

Rozważmy parę $(X, k) = (\{11, 12, 14, 22, 34, 45\}, 25)$. Wybierając podzbiór $Y = \{11, 14\}$ otrzymujemy $11 + 14 = 25$, a zatem $(X, k) \in \text{SUBSET-SUM}$.

Twierdzenie 13.3

Problem SUBSET-SUM jest NP-zupełny.

Dowód

(1) SUBSET-SUM $\in$ NP

Dla podanego multizbioru S niedeterministyczna maszyna Turinga potrafi w czasie wielomianowym wybrać zbiór Y , a następnie wyznaczyć sumę jego elementów. Z drugiej strony, maszyna deterministyczna potrafi w czasie

wielomianowym zweryfikować, czy suma elementów wybranego podzbioru Y jest równa k .

(2) SUBSET-SUM jest NP-zupełny

Pokażemy redukcję w czasie wielomianowym problemu 3SAT do problemu SUBSET-SUM.

Niech ϕ będzie formułą logiczną zawierającą zmienne $x_1, x_2, \dots, x_m$ oraz klauzule $c_1, c_2, \dots, c_k$. Odpowiadający jej zbiór S tworzymy według następującego schematu. Dla każdej zmiennej x_i występującej w formule ϕ do zbioru S dodajemy parę liczb dziesiętnych y_i oraz z_i :

$$y_i = 1 \underbrace{0 \dots 0}_{m-i} \underbrace{10 \dots 01}_k$$

$$z_i = 1 \underbrace{0 \dots 0}_{m-i} \underbrace{01 \dots 01}_k$$

Lewa część dodawanych liczb odpowiada numeracji zmiennych, natomiast prawa klauzulom. Liczba y_i zawiera 1 na pozycji j , jeśli w klauzli c_j występuje x_i , natomiast z_i zawiera 1 na pozycji j , jeśli w klauzli c_j występuje $\neg x_i$. Ponadto, do zbioru S dodajemy pary liczb $g_1, h_1, \dots, g_k, h_k$ postaci

$$g_i = h_i = 1 \underbrace{0 \dots 0}_{k-i}$$

oraz przyjmujemy

$$z = \underbrace{1 \dots 1}_m \underbrace{3 \dots 3}_k.$$

Przykład 13.4

Rozważmy formułę w postaci 3CNF

$$\phi = (x_1 \vee x_2 \vee \neg x_1) \wedge (x_1 \vee x_2 \vee \neg x_2) \wedge (x_1 \vee \neg x_1 \vee \neg x_2).$$

Jest ona prawdziwa dla wartościowania ($x_1 = false, x_2 = true$), a zatem jest spełnialna. Struktura odpowiadającego jej zbioru S jest przedstawiona w poniższej tabeli

	x_1	x_2	c_1	c_2	c_3
y_1	1	0	1	1	1
z_1	1	0	1	0	1
y_2		1	1	1	0
z_2		1	0	1	1
g_1			1	0	0
h_1			1	0	0
g_2				1	0
h_2				1	0
g_3					1
h_3					1
z	1	1	3	3	3

Musimy udowodnić, że zbiór S zawiera podzbiór Y , którego elementy sumują się do z , wtedy i tylko wtedy, gdy formuła ϕ jest spełnialna.

$\Leftarrow$:

Założmy, że formuła ϕ jest spełnialna. Dla ustalonego wartościowania zmiennych spełniającego ϕ do zbioru Y wybieramy y_i jeśli x_i ma wartość *true* lub z_i jeśli x_i ma wartość *false*. Po zsumowaniu elementów zbioru Y otrzymujemy liczbę dziesiętną, która na pierwszych m pozycjach ma cyfrę 1 natomiast na kolejnych k pozycjach cyfry z zakresy 1-3 (ponieważ co najmniej jeden literał w każdej klauzuli musi mieć wartość *true*). Aby otrzymać sumę elementów równą z , do zbioru Y dodajemy niezbędne elementy g_i oraz h_i .

Formuła z Przykładu 4 jest spełniona np. dla wartościowania ($x_1 = \text{false}$, $x_2 = \text{true}$). Do zbioru Y wybieramy więc y_1 oraz z_2 otrzymując sumę jego elementów równą 11122. Aby uzyskać sumę elementów równą 11333 do zbioru Y dodajemy dodatkowo g_1 , h_1 , g_2 oraz g_3 .

$\Rightarrow$:

Założmy, że istnieje podzbiór $Y \subseteq S$, którego elementy sumują się do z . Zauważmy, że:

- Wszystkie cyfry liczb tworzących sumę są równe 0 lub 1
- Każda kolumna tablicy opisującej zbiór S zawiera co najwyżej pięć jedynek, więc przy dodawaniu nie występuje przeniesienie
- Aby otrzymać 1 na m najbardziej znaczących pozycjach sumy musimy wybrać dokładnie jeden element z każdej pary (y_i, z_i) .

Wartościowanie formuły ϕ tworzymy przypisując zmiennej x_i wartość *true* jeśli $y_i \in Y$ oraz *false* jeśli $z_i \in Y$. Ostatnie k pozycji liczby z odpowiada

poszczególnym klauzulom formuły z . Na każdej z nich występuje cyfra 3. Wybranie elementów g_i oraz h_i daje w sumie co najwyżej 2, zatem każda klauzula ϕ zawiera co najmniej jeden literal (x_i lub $\neg x_i$) mający wartość *true*. Formuła ϕ jest więc spełnialna.

Pozostało oszacowanie złożoności czasowej opisanej redukcji. Dla formuły ϕ składającej się z m zmiennych oraz k klauzul redukcja polega na stworzeniu tabeli zbioru rozmiaru $O((k+m)^2)$. Może więc być wykonana w czasie $O(n^2)$, gdzie n jest długością formuły ϕ . ■

Problem ścieżki Hamiltona

Ścieżką Hamiltona w grafie skierowanym G nazywamy ścieżkę skierowaną przechodzącą przez każdy jego wierzchołek dokładnie raz. Problem ścieżki Hamiltona polega na rozstrzygnięciu, czy w grafie skierowanym G istnieje ścieżka Hamiltona łącząca dwa ustalone wierzchołki v_1 oraz v_2 .

$$\text{HAMPATH} = \left\{ (G, v_1, v_2) : G \text{ zawiera ścieżkę Hamiltona } v_1 \rightsquigarrow v_2 \right\}.$$

Twierdzenie 13.4

Problem HAMPATH jest NP-zupełny.

Dowód

(1) HAMPATH $\in$ NP

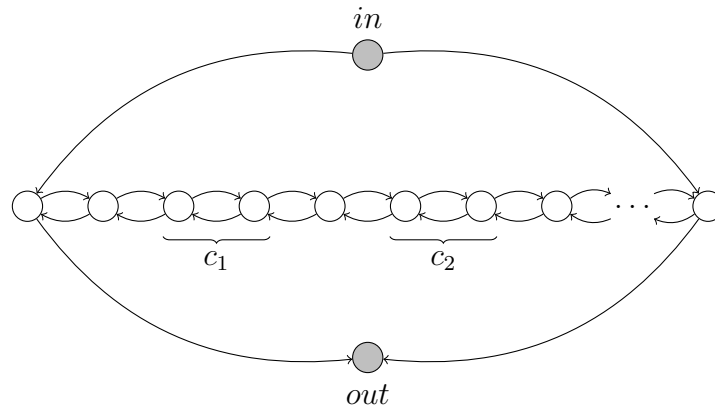
Dla grafu skierowanego G niedeterministyczna maszyna Turinga może w czasie wielomianowym wybrać ścieżkę łączącą wyróżnione wierzchołki v_1 oraz v_2 . Z drugiej strony, dla wybranej ścieżki maszyna deterministyczna może w czasie wielomianowym zweryfikować, czy jest ona ścieżką Hamiltona.

(2) HAMPATH jest NP-zupełny

Pokażemy redukcję problemu spełnialności 3SAT do problemu HAMPATH działającą w czasie wielomianowym. W tym celu dla dowolnej formuły logicznej ϕ w postaci 3CNF zbudujemy graf G_ϕ oraz wybierzemy parę jego wierzchołków v_1 oraz v_2 w taki sposób, że formuła ϕ będzie spełnialna wtedy i tylko wtedy, gdy graf G będzie miał ścieżkę Hamiltona $v_1 \rightsquigarrow v_2$.

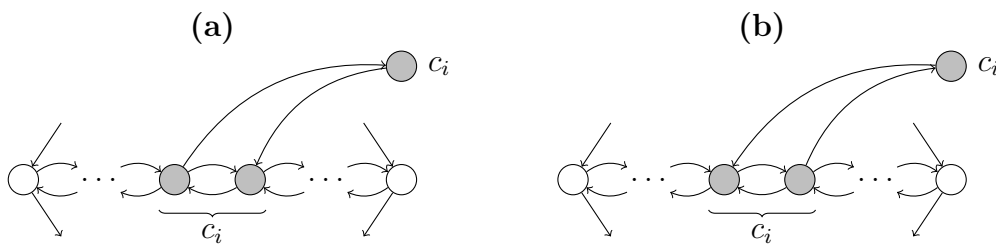
Niech ϕ będzie formułą logiczną w postaci 3CNF zawierającą m zmiennych oraz k klauzul. Odpowiadający jej graf skierowany G_ϕ konstruujemy według następującego schematu.

- Każdej klauzuli c_i formuły ϕ odpowiada pojedynczy wierzchołek G_ϕ z etykietą c_i .
- Każdej zmiennej x_i formuły ϕ odpowiada podgraf postaci:

Wyróżnione kolorem wierzchołki *in* oraz *out* służą do łączenia ze sobą podgrafów zmiennych. Przekątna podgrafu odpowiada klauzulom formuły ϕ . Każdej klauzuli odpowiada dokładnie jedna para wierzchołków. Pary odpowiadające poszczególnym klauzulom rozdzielone są dodatkowo pojedynczym wierzchołkiem.

- Wierzchołki odpowiadające klauzulom łączymy z podgrafami odpowiadającym zmiennym następująco:

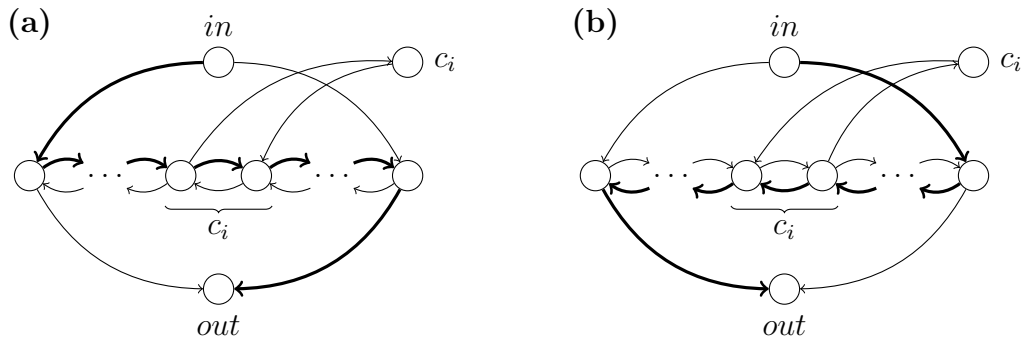
Jeśli klauzula c_i zawiera literal x_j , łączymy wierzchołek odpowiadający c_i z podgrafem odpowiadającym x_j (dokładnie z wyróżnioną parą wierzchołków na jego przekątnej) w sposób pokazany na rysunku (a). Jeśli natomiast klauzula c_i zawiera literal $\neg x_j$, łączymy wierzchołek odpowiadający c_i z podgrafem odpowiadającym x_j w sposób pokazany na rysunku (b).

- Podgrafy odpowiadające kolejnym zmiennym $x_1, x_2, \dots, x_m$ łączymy w ten sposób, że wierzchołek *out* podgrafu zmiennej x_i staje się wierzchołkiem *in* podgrafu zmiennej x_{i+1} .
- Wierzchołkiem początkowym (v_1) szukanej ścieżki Hamiltona jest wierzchołek *in* podgrafu odpowiadającego zmiennej x_1 , natomiast wierzchołkiem końcowym (v_2) jest wierzchołek *out* podgrafu odpowiadającego zmiennej x_m .

Musimy teraz udowodnić, że formuła ϕ jest spełnialna wtedy i tylko wtedy, gdy graf G_ϕ zawiera ścieżkę Hamiltona $v_1 \rightsquigarrow v_2$.

$\implies$:

Założmy, że formuła ϕ jest spełnialna. Istnieje zatem wartościowanie zmiennych $x_1, x_2, \dots, x_m$, dla którego jest ona prawdziwa. Konstruujemy ścieżkę $v_1 \rightsquigarrow v_2$. Jeśli w rozważanym wartościowaniu formuły zmienna x_i ma wartość *true* odpowiadający jej podgraf przechodzimy w kierunku zaprezentowanym na rysunku (a). Jeśli natomiast zmienna x_i ma wartość *false* odpowiadający jej podgraf przechodzimy w kierunku zaprezentowanym na rysunku (b).

Zauważmy, że skonstruowana w ten sposób ścieżka zawiera wszystkie wierzchołki grafu G_ϕ poza wierzchołkami odpowiadającymi klauzulom. Z każdej klauzuli c_i wybieramy dokładnie jeden literał x_j lub $\neg x_j$, który w rozważanym wartościowaniu ma wartość *true* i dołączamy go do fragmentu konstruowanej ścieżki przechodzącego przez podgraf odpowiadający x_j . Z konstrukcji G_ϕ wynika, że krawędzie łączące wierzchołek odpowiadający c_i z wierzchołkami podgrafu odpowiadającego x_j mają odpowiedni zwrot. Skonstruowana ścieżka $v_1 \rightsquigarrow v_2$ jest zatem ścieżką Hamiltona.

$\implies$:

Założmy, że w grafie G_ϕ istnieje ścieżka Hamiltona $v_1 \rightsquigarrow v_2$ przechodząca kolejno przez podgrafy wszystkich zmiennych i odstupująca od tej reguły wyłącznie po to, żeby odwiedzić wierzchołki odpowiadające klauzulom c_j .

Wówczas łatwo jest znaleźć wartościowanie spełniające formułę ϕ . Zależnie od kierunku przechodzenia podgrafu odpowiadającego zmiennej x_i nadajemy jej wartość *true* lub *false*.

Przypuśćmy teraz, że w grafie G_ϕ istnieje ścieżka Hamiltona $v_1 \rightsquigarrow v_2$ nie spełniająca warunków opisanych powyżej. Musi zatem zawierać fragment $v_{x_a} \rightarrow v_{c_i} \rightarrow v_{x_b}$, gdzie v_{x_a} jest wierzchołkiem należącym do wnętrza podgrafu odpowiadającego zmiennej x_a , v_{x_b} jest wierzchołkiem należącym do wierzchołka podgrafu odpowiadającego zmiennej x_b , zaś v_{c_i} jest wierzchołkiem odpowiadającym klauzuli c_i . Z konstrukcji grafu G_ϕ wynika jednak, że do rozważanej ścieżki nie będzie mógł należeć jeden z wierzchołków sąsiadujących z v_{x_a} . Zatem ścieżka $v_1 \rightsquigarrow v_2$ nie będzie ścieżką Hamiltona.

Pozostało oszacowanie złożoności czasowej opisanej redukcji. Dla formuły ϕ składającej się z m zmiennych oraz k klauzul redukcja polega na stworzeniu grafu G_ϕ rozmiaru $O(k \cdot m)$. Może więc być wykonana w czasie $O(n^2)$, gdzie n jest długością formuły ϕ . ■